

Vergaderjaar 2017–2018

34 960 IX

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2018 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2018 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
2. de begrotingsstaat inzake de Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

De departementale begroting

1. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de begroting 2018 van het Ministerie van Financiën en begrotingsstaat van Nationale Schuld.

In hoofdstuk 2 zijn de overzichten opgenomen met de belangrijkste mutaties (mutaties groter of gelijk aan € 10 mln.). In paragraaf 2.1 voor artikel 1 t/m 10 van IXB en in paragraaf 2.2 voor artikel 11 en 12 van IXA.

Hoofdstuk 3 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een toelichting op de cijfers uit de kolom «mutaties 1° suppletoire begroting» gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. Hierdoor kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutatie op het artikel. De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Voorjaarsnota opgenomen.

Tabel 1: Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Beleidsmatige mutaties zijn het gevolg van nieuw beleid. Technische mutaties zijn het gevolg van bestaand beleid (bijvoorbeeld overboekingen en ramingbijstellingen).

2. Belangrijkste mutaties van de begrotingsstaten IXB en IXA

De belangrijkste mutaties (uitgaven en ontvangsten groter of gelijk aan € 10 mln.) worden in onderstaande tabellen weergegeven en daarna toegelicht. De uitgebreide toelichting is, zoals boven opgemerkt, opgenomen in hoofdstuk 3.

2.1 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabel worden de belangrijkste uitgavenmutaties weergegeven.

Tabel 2: Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2018 (Eerste suppletoire begroting) (x € 1.000)

	Artikel- nummer	Uitgaven 2018
Stand oorspronkelijke vastgestelde begroting 2018		7.117.510
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Eigen personeel Belastingdienst	1	106.102
2) Inhuur externen Belastingdienst	1	65.472
3) Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	4	- 59.219

	Artikel- nummer	Uitgaven 2018
4) Programma onvoorzien	10	- 51.978
5) Apparaat onvoorzien	10	- 45.169
6) Loonbijstelling Nominaal en Onvoorzien	10	36.532
7) Overige materiële uitgaven Belastingdienst	1	- 28.133
8) ICT materiële uitgaven Belastingdienst	1	22.174
9) Prijsbijstelling Nominaal en Onvoorzien	10	14.721
Overige uitgaven (saldo)	-	- 11.030
Stand 1^e suppletoire begroting 2018		7.166.982

Toelichting

1. Er zijn middelen beschikbaar gesteld voor het CAO akkoord 2017, Brexit en voor de versterking van het grenstoezicht op Sint Maarten. Daarnaast zijn er middelen overgeheveld van de Aanvullende Post en artikel 10 naar artikel 1 voor Switch en voor de Investeringsagenda.
2. Er zijn middelen overgeheveld van de Aanvullende Post ten behoeve van de inhuur van externen voor de uitvoering van de Investeringsagenda.
3. Voor de International Development Association (IDA) van de Wereldbank is eind 2016 besloten de bijdragen voor IDA18 in 9 jaar te betalen in plaats van in 6 jaar. Daarnaast hebben de aandeelhouders van de Wereldbank 2018 politieke steun uitgesproken voor de kapitaalverhoging voor de Wereldbankonderdelen International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) en International Financial Corporation (IFC), om zo de financiële capaciteit van de Wereldbankgroep te vergroten.
4. Er zijn middelen van artikel 10 naar artikel 1 overgemaakt ter financiering van Switch. Daarnaast is er vanuit de Aanvullende Post budget overgeheveld naar artikel 10 voor de uitvoeringskosten van fiscale maatregelen. Tot slot vindt er een kasschuif plaats.
5. Financiën draagt bij aan de Rijksbrede problematiek. Daarnaast vindt er een kasschuif plaats en is de Eindejaarsmarge toegevoegd aan de begroting.
6. Het kabinet heeft in 2017 compenserende loonruimte beschikbaar gesteld vanwege het CAO akkoord 2017. Deze middelen stonden op artikel 10 en worden uitgedeeld aan de Belastingdienst (artikel 1) en het kerndepartement (artikel 8). Daarnaast is de loonbijstelling voor 2018 toegevoegd.
7. Voor Brexit worden middelen toegevoegd aan de begroting van de Belastingdienst (Douane). Daarnaast vindt er een kasschuif plaats.
8. Er zijn middelen overgeheveld van de Aanvullende Post ten behoeve van de uitvoering van de Investeringsagenda.
9. De prijsbijstelling voor 2018 is toegevoegd.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste ontvangstenmutaties weergegeven.

Tabel 3: Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2018 (Eerste suppletoire begroting) (x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2018
Stand oorspronkelijke vastgestelde begroting 2018		144.081.447
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Belastingontvangsten	1	2.132.183
2) Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen	3	513.000

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2018
3) Winstafdracht DNB	3	109.000
Overige ontvangsten (saldo)	–	658
Stand 1° suppletoire begroting 2018		146.836.288

Toelichting

1. In de Voorjaarsnota 2018 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht.
2. Vanwege goede winstcijfers van BNG, Holland Casino, Gasunie, ABN Amro en de Volksbank valt de dividendraming hoger uit dan eerder verwacht.
3. De winstafdrachtraming wordt naar boven bijgesteld vanwege het feit dat de inkomsten op de bij DNB (De Nederlandsche Bank) aangehouden deposito's van centrale banken van buiten het Eurosysteem stijgen.

2.2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA

In onderstaande tabel worden de belangrijkste uitgavenmutaties weergegeven.

Tabel 4: Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2018 (Eerste suppletoire begroting) (x € 1.000)

	Artikel- nummer	Uitgaven 2018
Stand oorspronkelijke vastgestelde begroting 2018		48.177.587
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Aflossingen vaste schuld	11	– 1.381.000
2) Rentelasten vaste schuld	11	– 152.000
Overige uitgaven (saldo)	–	– 2.884
Stand 1° suppletoire begroting 2018		46.641.703

Toelichting

1. De aflossingen op de vaste schuld worden bepaald door de uitgifte van leningen in het verleden en zijn afhankelijk van de looptijd van de diverse uitgiftes. De afname van de aflossingen vaste schuld is het gevolg van vervroegde aflossingen van schuld met een aflosdatum in 2018 die eind 2017 hebben plaatsgevonden.
2. De raming van de rentelasten vaste schuld wijzigt met name als gevolg van de gerealiseerde rentes op nieuw uitgegeven schuld en de bijgestelde financieringsbehoefte.

In onderstaande tabel worden de belangrijkste ontvangstenmutaties weergegeven.

Tabel 5: Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2018 (Eerste suppletoire begroting) (x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2018
Stand oorspronkelijke vastgestelde begroting 2018		49.843.731
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Uitgifte vaste schuld	11	- 10.551.000
2) Mutatie vlottende schuld	11	7.952.000
3) Sociale fondsen	12	- 1.041.059
4) Voortijdige beëindiging derivaten	11	480.000
5) Ontvangsten aflossingen	12	212.439
6) Rentebaten derivaten lang	11	- 109.000
7) Rentebaten vlottende schuld	11	104.000
8) Rentebaten	12	- 58.316
Overige ontvangsten (saldo)	-	0
Stand 1^e suppletoire begroting 2018		46.832.795

Toelichting

1. De raming voor de uitgifte van vaste schuld wijzigt als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2018 dat in december 2017 is gepubliceerd (- € 9,9 mld.) en als gevolg van de vervroegde aflossingen van schuld (- € 0,7 mld.).
2. De mutatie vlottende schuld wijzigt met name als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2018 waar een verschuiving heeft plaatsgevonden van lange naar korte financiering. Daarnaast is de mutatie vlottende schuld gewijzigd als gevolg van vervroegde aflossingen en wijziging van de financieringsbehoefte in 2018.
3. De inleg op de rekeningen courant van de sociale fondsen is gewijzigd als gevolg van mutaties in de premieontvangsten en de premiegefinancierde uitgaven. Het tekort bij de sociale fondsen zal naar verwachting nog steeds afnemen, maar met - € 1,0 mld. minder dan eerder geraamd.
4. Het voortijdig beëindigen van rentederivaten leidt tot eenmalige ontvangsten. Het betreft de contant gemaakte waarde van de rentebaten die anders in de komende jaren zouden zijn ontvangen. Deze rentebaten zijn nu in één keer binnengekomen.
5. Op basis van de actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, hoger zullen uitkomen dan eerder geraamd.
6. De verwachte rentebaten op de langlopende renteswaps zijn afgenomen als gevolg van het voortijdig beëindigen van deze derivaten.
7. De verwachte rentebaten op vlottende schuld zijn toegenomen als gevolg van het gewijzigde rentepercentage voor kortlopende schuld. Omdat de rente op kortlopende schuld negatief is, en het verwachte rentepercentage verder negatief is geworden, leidt dit tot meer rentebaten op de vlottende schuld.
8. De raming voor rentebaten kasbeheer is aangepast als gevolg van een wijziging van de rentepercentages van het CPB en vanwege wijzigingen in de aangehouden middelen.

3. Uitgebreide toelichting op mutaties met een tabel per begrotingsartikel

3.1 De beleidsartikelen (Ministerie van Financiën)

Dit hoofdstuk bevat de uitgebreide toelichting met een tabel «budgettaire gevolgen van beleid» per begrotingsartikel van begroting IX. Bij deze tabellen wordt een toelichting op de «mutaties 1^e suppletoire begroting» gegeven. Hierbij worden tenminste de mutaties op instrumentniveau groter of gelijk aan eerder genoemde staffel toegelicht (tabel 1). De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als technisch (bijvoorbeeld overboekingen en ramingbijstellingen) van aard zijn. De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Voorjaarsnota opgenomen.

Artikel 1 Belastingen

Tabel 6: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 1 (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supple- toire begroting (4)	Stand 1ste suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	2.872.375	0	2.872.375	160.786	3.033.161	169.414	118.683	108.506	108.018
Uitgaven (1) + (2)	2.886.061	0	2.886.061	160.786	3.046.847	143.928	101.997	91.370	90.627
(1) Programma-uitgaven	151.824	0	151.824	0	151.824	10.755	10.755	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>				
Rente	89.990	0	89.990	0	89.990	0	0	0	0
– Belasting- en invorderingsrente	89.990	0	89.990	0	89.990	0	0	0	0
Bekostiging	5.955	0	5.955	0	5.955	0	0	0	0
– Proceskosten	4.161	0	4.161	0	4.161	0	0	0	0
– Overige programma- uitgaven	1.794	0	1.794	0	1.794	0	0	0	0
Bijdrage agentschappen	55.879	0	55.879	0	55.879	10.755	10.755	0	0
– Waarvan: programma- kosten	55.879	0	55.879	0	55.879	10.755	10.755	0	0
(2) Apparaatsuitgaven	2.734.237	0	2.734.237	160.786	2.895.023	133.173	91.242	91.370	90.627
Personele uitgaven	2.084.550	0	2.084.550	171.574	2.256.124	132.894	91.242	91.370	90.627
– Waarvan: Eigen personeel	1.959.221	0	1.959.221	106.102	2.065.323	129.411	89.474	90.974	90.231
– Waarvan: Inhuur externen	125.329	0	125.329	65.472	190.801	3.483	1.768	396	396
Materiële uitgaven	649.687	0	649.687	– 10.788	638.899	279	0	0	0
– Waarvan: ICT	223.527	0	223.527	22.174	245.701	0	0	0	0
– Waarvan: Bijdrage SSO's	130.943	0	130.943	– 4.829	126.114	0	0	0	0
– Waarvan: Overige	295.217	0	295.217	– 28.133	267.084	279	0	0	0
Ontvangsten (3) + (4)	136.740.112	2.992.703	139.732.815	2.132.183	141.864.998	0	0	0	0
(3) Programma- ontvangsten	136.719.802	2.992.703	139.712.505	2.132.183	141.844.688	0	0	0	0
– Waarvan: Belasting- ontvangsten	135.917.249	2.992.703	138.909.952	2.132.183	141.042.135	0	0	0	0
Rente	399.400	0	399.400	0	399.400	0	0	0	0
– Belasting- en invorderingsrente	399.400	0	399.400	0	399.400	0	0	0	0

	Stand ontwerpbe-groting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amende-menten (2)	Vastge-stelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supple-toire begroting (4)	Stand 1ste suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Boetes en schikkingen	205.877	0	205.877	0	205.877	0	0	0	0
– Ontvangsten boetes en schikkingen	205.877	0	205.877	0	205.877	0	0	0	0
Bekostiging	197.276	0	197.276	0	197.276	0	0	0	0
– Kosten vervolging	197.276	0	197.276	0	197.276	0	0	0	0
(4) Apparaatsontvangsten	20.310	0	20.310	0	20.310	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven (+ € 160,8 mln.)

Apparaatuitgaven

Personele uitgaven: eigen personeel (+ € 106,1 mln.)

De vijf voornaamste oorzaken van deze mutatie zijn:

1. Er zijn voor Switch, Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)-heffingen en premies middelen overgeheveld van artikel 10 (Nominiaal en Onvoorzien) naar artikel 1 (+ € 59,3 mln.).
2. Het kabinet heeft in 2017 compenserende loonruimte beschikbaar gesteld vanwege het CAO- akkoord 2017 (+ € 19,3 mln.). Deze middelen zijn van artikel 10 overgeheveld naar artikel 1.
3. Voor de Brexit worden middelen toegevoegd aan de begroting van de Belastingdienst (met name Douane processen) (+ € 6,5 mln.). Hierbij is rekening gehouden met het scenario dat er per 29 maart 2019 geen deal is ten aanzien van de Brexit en dus ook geen transitieperiode van 2 jaar. Wanneer blijkt dat zich een ander scenario voordoet, wordt er voor 2019 en verder een nieuwe raming opgesteld.
4. Er zijn middelen vanuit de Aanvullende Post vrijgemaakt om projecten uit de Investeringsagenda (IA) te starten. Dit is verder toegelicht in de bijlage bij Kamerbrief «Beheerst vernieuwen»¹. Ook zijn er middelen overgeheveld voor lopende projecten uit de Investeringsagenda en bedrijfskritische werving voor de Belastingdienst (+ € 19,2 mln.).
5. Tot slot ontvangt de Belastingdienst middelen vanuit de Aanvullende Post voor de bijdrage van Douane Nederland aan de versterking van het grenstoezicht op Sint Maarten (+ € 0,7 mln.). Deze regeling is in het kader van de wederopbouw van Sint Maarten, tussen de regeringen van beide landen in december 2017 overeengekomen². De bijstand van Douane Nederland voor de verbetering van het grenstoezicht op goederen wordt fasegewijs ingezet en gericht op in ieder geval de taakvelden drugs- en wapencontroles aan de grenzen en bestrijding van illegale geldstromen. De bijdrage van Douane Nederland zal bestaan uit a) het leveren van technische bijstanders, b) het ondersteunen en adviseren bij aanschaf en gebruik van controlemiddelen, c) het geven van opleidingen en trainingen en het adviseren en ondersteunen bij voorgenomen trainingen van Douane

¹ Kamerstukken II 2017–2018, 31 066, nr. 403.

² Stcrt. 2017, nr. 72542

Sint Maarten. Deze activiteiten worden voor een periode van twee jaar uitgevoerd.

Personele uitgaven: inhuur externen (+ € 65,5 mln.)

Er zijn middelen overgeheveld van de Aanvullende Post om projecten uit de Investeringsagenda (IA) te dekken. Zoals is toegelicht in de bijlage bij Kamerbrief «Beheerst vernieuwen»³.

Materiële uitgaven: ICT (+ € 22,2 mln.)

Er zijn middelen uit de Aanvullende Post vrijgemaakt om projecten uit de IA te kunnen starten, zoals is toegelicht in de bijlage bij Kamerbrief «Beheerst vernieuwen»⁴ (+ € 38,4 mln.). Daarnaast heeft er een kasschuif plaatsgevonden (– € 16,2 mln.). Zie hiervoor de toelichting bij de kasschuif bij overige materiële uitgaven.

Materiële uitgaven: overige (– € 28,1 mln.)

De twee voornaamste oorzaken van deze mutatie zijn:

1. Voor de Brexit worden middelen toegevoegd aan de begroting van de Belastingdienst (met name Douane processen) (+ € 12,9 mln.). Hierbij is rekening gehouden met het scenario dat er per 29 maart 2019 geen deal is ten aanzien van de Brexit en dus ook geen transitieperiode van 2 jaar. Wanneer blijkt dat zich een ander scenario voordoet, wordt er voor 2019 en verder een nieuwe raming opgesteld.
2. Om te zorgen dat het beschikbare budget past bij het verloop van de uitgaven wordt er budget doorgeschoven van 2018 naar 2019 (– € 40,8 mln.).

Ontvangsten (+ € 2,1 mld.)

Belastingontvangsten (+ € 2,1 mld.)

In de Voorjaarsnota 2018 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht. De aansluiting met de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit:

Tabel 7: Belastingontvangsten

	Vastgestelde begroting 2018 (1)	Mutatie 1° supplettoire begroting (2)	Stand 1° supplettoire begroting 2018 (3) = (1+2)
Totaal belastingontvangsten	172.432.000	2.795.724	175.227.724
– /- Afdracht Gemeentefonds	28.282.670	587.666	28.870.336
– /- Afdracht Provinciefonds	2.187.740	72.715	2.260.455
– /- Afdracht BTW-Compensatiefonds	3.010.252	3.160	3.013.412
– /- Afdracht BES-fonds	41.386	0	41.386
Belastingontvangsten IX	138.909.952	2.132.183	141.042.135

³ Kamerstukken II 2017–2018, 31 066, nr. 403.

⁴ Kamerstukken II 2017–2018, 31 066, nr. 403.

Artikel 2 Financiële markten

Tabel 8: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 2 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supplettoire begroting (4)	Stand 1ste supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	28.769	0	28.769	- 71.827	- 43.058	- 397	- 1.738	- 1.738	- 1.738
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>									
- Garantie BES	0	0	0	- 65.000	- 65.000	0	0	0	0
Uitgaven	28.769	0	28.769	- 6.827	21.942	- 397	- 1.738	- 1.738	- 1.738
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>75,5%</i>		<i>75,5%</i>		<i>89,1%</i>				
Subsidies	436	0	436	0	436	0	0	0	0
- Vakbekwaamheid	436	0	436	0	436	0	0	0	0
Bekostiging	13.037	0	13.037	- 1.618	11.419	- 2.238	- 2.238	- 2.238	- 2.238
- Rechtspraak Financiële Markten	1.259	0	1.259	0	1.259	0	0	0	0
- Muntcirculatie	11.263	0	11.263	- 1.763	9.500	- 2.263	- 2.263	- 2.263	- 2.263
- Afname munten in circulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Toezicht en handhaving MIF	120	0	120	130	250	0	0	0	0
- PSD II	195	0	195	0	195	0	0	0	0
- Overig	200	0	200	15	215	25	25	25	25
Garanties	1.000	0	1.000	0	1.000	0	0	0	0
- Dotatie begrotingsreserve DGS BES	1.000	0	1.000	0	1.000	0	0	0	0
Opdrachten	4.202	0	4.202	1.341	5.543	1.341	0	0	0
- Wijzer in geldzaken	272	0	272	1.641	1.913	1.341	0	0	0
- Vakbekwaamheid	3.930	0	3.930	- 300	3.630	0	0	0	0
- Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	9.694	0	9.694	- 6.550	3.144	500	500	500	500
- Bijdrage AFM BES-toezicht	405	0	405	0	405	0	0	0	0
- Bijdrage BES-toezicht en FEC	2.289	0	2.289	450	2.739	500	500	500	500
- Overig	7.000	0	7.000	- 7.000	0	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	400	0	400	0	400	0	0	0	0
- Caribbean Financial Action Taskforce	20	0	20	0	20	0	0	0	0
- IASB	380	0	380	0	380	0	0	0	0
Ontvangsten	13.021	0	13.021	- 984	12.037	- 2.584	- 2.584	- 2.584	- 2.584
Bekostiging	5.184	0	5.184	- 2.584	2.600	- 2.584	- 2.584	- 2.584	- 2.584
- Ontvangsten muntwezen	5.184	0	5.184	- 2.584	2.600	- 2.584	- 2.584	- 2.584	- 2.584
- Toename munten in circulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	7.837	0	7.837	1.600	9.437	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen (– € 71,8 mln.)

Garantie BES (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) (– € 65,0 mln.)

De garantie depositogarantiestelsel (DGS) BES vloeit voort uit het DGS dat per 4 oktober 2017 voor Caribisch Nederland is ingevoerd. De Nederlandse Bank (DNB) schatte aanvankelijk in dat een dekkingsplafond van € 135,0 mln. nodig was. Naar huidige schatting is er een dekkingsplafond nodig van € 70,0 mln. De garantie wordt daarom met € 65,0 mln. naar beneden bijgesteld.

Uitgaven (– € 6,8 mln.)

Muntcirculatie (– € 1,8 mln.)

Inzicht in het ramingsmodel laat zien dat er meerjarig minder budget nodig is.

Wijzer in geldzaken (+ € 1,6 mln.)

Het platform Wijzer in Geldzaken wordt gezamenlijk met partners uit de financiële sector bekostigd. Er zijn afspraken gemaakt over hun bijdrage.

Bijdrage aan ZBO's en RWT's (– € 7,0 mln.)

Dit betreft de bijdrage van het Ministerie van Financiën aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor bouw en vulling van het «ultimate beneficial owner» (UBO-register). Het UBO-register moet helpen voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt voor het witwassen van geld of voor terrorismefinanciering.

Ontvangsten (– € 1,0 mln.)

Ontvangsten muntwezen (– € 2,6 mln.)

De ontvangsten zijn gebaseerd op de meest recente prognose voor het aantal munten dat in 2018 voor verzamelaars zal worden geslagen. Die prognose heeft geleid tot de voorgestelde neerwaartse aanpassing van de ontvangsten muntwezen.

Overig (+ € 1,6 mln.).

In 2018 ontvangt het Ministerie van Financiën een bedrag van € 1,6 mln. aan boeteontvangsten over 2017 van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Dit is een vast onderdeel van ontvangsten «Overig». Als de AFM meer dan € 2,5 mln. aan boetes over een kalenderjaar ontvangt, dan moet zij alles daarboven aan het Ministerie van Financiën afdragen. Deze post varieert daarom ieder jaar.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Tabel 9: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 3 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supplettoire begroting (4)	Stand 1ste supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	18.588	0	18.588	- 5.730.282	- 5.711.694	- 3.082	- 3.582	- 3.582	- 3.582
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>									
- Garantie DNB	0	0	0	- 5.700.000	- 5.700.000	0	0	0	0
- Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen	0	0	0	- 30.000	- 30.000	0	0	0	0
Uitgaven	366.932	0	366.932	- 282	366.650	- 3.082	- 3.582	- 3.582	- 3.582
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>99,5%</i>		<i>99,5%</i>		<i>99,5%</i>				
Vermogensverschaffing	350.000	0	350.000	0	350.000	0	0	0	0
- Kapitaalinjectie TenneT	350.000	0	350.000	0	350.000	0	0	0	0
- Conversie schuld KNM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vermogensonttrekking	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Afdrachten Staatsloterij	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan RWT	7.500	0	7.500	- 2.500	5.000	- 2.500	- 2.500	- 2.500	- 2.500
- NLFI	7.500	0	7.500	- 2.500	5.000	- 2.500	- 2.500	- 2.500	- 2.500
Garanties	4.900	0	4.900	- 50	4.850	- 50	- 50	- 50	- 50
- Regeling BF	100	0	100	- 50	50	- 50	- 50	- 50	- 50
- Dotatie begrotingsreserve TenneT	4.800	0	4.800	0	4.800	0	0	0	0
Opdrachten	4.532	0	4.532	2.268	6.800	- 532	- 1.032	- 1.032	- 1.032
- Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	4.532	0	4.532	2.268	6.800	- 532	- 1.032	- 1.032	- 1.032
Ontvangsten	984.550	0	984.550	619.796	1.604.346	265.750	- 46.250	- 30.250	114.750
Vermogensonttrekking	973.000	0	973.000	622.000	1.595.000	268.000	- 44.000	- 28.000	117.000
- Opbrengst verkoop vermogenstitels	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Dividend en afdrachten staatsdeelnemingen	967.000	0	967.000	513.000	1.480.000	107.000	- 73.000	- 28.000	- 23.000
- Afdrachten Staatsloterij	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Winstafdracht DNB	6.000	0	6.000	109.000	115.000	161.000	29.000	0	140.000
<i>Waarvan SMP-Griekenland</i>	<i>27.000</i>	<i>0</i>	<i>27.000</i>	<i>27.000</i>	<i>54.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan investeringsportefeuille DNB</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>51.000</i>	<i>51.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Bijdrage aan RWT	6.750	0	6.750	- 2.250	4.500	- 2.250	- 2.250	- 2.250	- 2.250
- NLFI	6.750	0	6.750	- 2.250	4.500	- 2.250	- 2.250	- 2.250	- 2.250
Garanties	4.800	0	4.800	46	4.846	0	0	0	0
- Premieontvangsten garantie TenneT	4.800	0	4.800	0	4.800	0	0	0	0
- Overig	0	0	0	46	46	0	0	0	0
Opdrachten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Terug te vorderen kosten staatsdeelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen (– € 5.730,3 mln.)

Garantie De Nederlandsche Bank (DNB) (– € 5.700,0 mln.)

De in 2013 afgegeven garantie aan DNB ter waarde van € 5,7 mld. is per 1 maart 2018 afgelopen. De garantie komt daarmee te vervallen.

Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen (– € 30,0 mln.)

Naar verwachting zal NS dit jaar € 30,0 mln. van de uitstaande leningen bij Eurofima aflossen. Hierdoor wordt de garantie met hetzelfde bedrag verlaagd.

Uitgaven (– € 0,3 mln.)

Bijdrage aan RWT – NLFI (– € 2,5 mln.).

De begroting voor 2018 van NL Financial Investments (NLFI) is € 2,5 mln. lager dan die van 2017. Dit komt doordat de financiële deelnemingen, waar NLFI het aandeelhouderschap van uitvoert, geleidelijk worden verkocht. Dit leidt tot een vermindering van zowel de uitgaven als ontvangsten.

Opdrachten – Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (+ € 2,3 mln.).

Het budget voor uitvoeringskosten staatsdeelnemingen wordt naar boven bijgesteld vanwege de kosten die gemoeid zijn met de rechtszaken rondom de nationalisatie van SNS Reaal.

Ontvangsten (+ € 619,8 mln.)

Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen (+ € 513,0 mln.)

Vanwege goede winstcijfers van BNG, Holland Casino, Gasunie, ABN Amro en de Volksbank valt de dividendraming hoger uit dan eerder verwacht.

Winstafdracht DNB (+ € 109,0 mln.)

De winstafdrachtraming wordt naar boven bijgesteld vanwege het feit dat de inkomsten op de bij DNB aangehouden deposito's van centrale banken van buiten het Eurosysteem stijgen.

Bijdrage aan RWT – NLFI (– € 2,3 mln.).

Zie toelichting bij verplichtingen en uitgaven: bijdrage aan RWT – NLFI.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Tabel 10: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 4 (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste suppletoire begroting (4)	Stand 1ste suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	257.820	0	257.820	- 225.115	32.705	- 38.119	- 28.349	17.519	17.994
<i>Waarvan garantieverplichtingen:</i>									
- Deelneming multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	146.326	0	146.326	- 225.232	- 78.906	0	0	0	0
- Garantie aan DNB inzake IMF en BIS	0	0	0	- 33.617	- 33.617	0	0	0	0
- Kredieten	0	0	0	50.000	50.000	0	0	0	0
EU-betalingsbalanssteun									
- EFSM	0	0	0	60.000	60.000	0	0	0	0
- AIB	0	0	0	- 12.338	- 12.338	0	0	0	0
Uitgaven	419.328	0	419.328	- 63.928	355.400	- 38.119	- 28.349	17.519	17.994
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>99,6%</i>		<i>99,6%</i>		<i>99,5%</i>				
Bijdrage aan internationale organisatie	313.391	0	313.391	- 63.928	249.463	- 38.119	- 28.349	17.519	17.994
- Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	274.895	0	274.895	- 59.219	215.676	- 33.922	- 28.349	17.519	17.994
- AIB	38.496	0	38.496	- 4.709	33.787	- 4.197	0	0	0
Leningen	104.260	0	104.260	0	104.260	0	0	0	0
- Teruggave winsten SMP/ANFA	104.260	0	104.260	0	104.260	0	0	0	0
Opdrachten	1.677	0	1.677	0	1.677	0	0	0	0
- Technische assistentie kiesgroeplanden	1.677	0	1.677	0	1.677	0	0	0	0
Ontvangsten	7.032	0	7.032	500	7.532	2.200	4.800	5.900	13.600
Deelname aan internationale organisaties	655	0	655	4.000	4.655	4.000	2.000	2.000	2.000
- Ontvangsten IFI's	655	0	655	4.000	4.655	4.000	2.000	2.000	2.000
Leningen	6.377	0	6.377	- 3.500	2.877	- 1.800	2.800	3.900	11.600
- Renteontvangsten lening Griekenland	6.377	0	6.377	- 3.500	2.877	- 1.800	2.800	3.900	11.600

Toelichting

Verplichtingen (- € 225,1 mln.)

Wisselkoersbijstelling garantieverplichting DNB-IMF (- € 33,6 mln.)

Voor de uitstaande garantieverplichtingen van het International Monetary fund (IMF) vindt een wisselkoersbijstelling plaats op basis van de wisselkoersstand SDR/EUR van 1 maart 2018.

Deelneming multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen (- € 225,2 mln.)

De uitstaande garantieverplichting wordt in 2018 aangepast aan de hand van de meest recente wisselkoersramingen Centraal Economisch Plan (CEP)-raming 2018 van het Centraal Planbureau (CPB).

Kredieten EU-betalingsbalanssteun (+ € 50,0 mln.)

Naar aanleiding van een verwachte verandering in het Nederlandse aandeel EU-BNI (Bruto Nationaal Inkomen), neemt ook het Nederlandse aandeel in de bestaande garantieverplichting voor de EU-betalingsbalanssteun toe. In de *Spring Forecast 2017* van de Europese Commissie bedroeg dit aandeel 4,7%. In *Spring Forecast 2018* stijgt dit aandeel naar verwachting naar 4,8%.

EFSM (Europees Financieel Stabilisatiemechanisme) (+ € 60,0 mln.)

Naar aanleiding van een verwachte verandering in het Nederlandse aandeel in het EU-BNI, neemt ook het Nederlandse aandeel in de bestaande garantieverplichting voor het EFSM toe. In de *Spring Forecast 2017* van de Europese Commissie bedroeg dit aandeel 4,7%. In *Spring Forecast 2018* stijgt dit aandeel naar verwachting naar 4,8%.

AIB (Asian Infrastructure Investment Bank) (– € 12,3 mln.)

De uitstaande garantieverplichting wordt in 2018 aangepast aan de hand van de meest recente CEP-wisselkoersraming van het CPB van maart 2018.

Uitgaven (– € 63,9 mln.)

Deelneming multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen (– € 59,2 mln.)

Voor de International Development Association (IDA) van de Wereldbank is eind 2016 besloten de bijdragen voor IDA18 in 9 jaar te betalen in plaats van in 6 jaar. Doordat de bijdrage over meer jaren wordt verspreid, vallen de betalingen per jaar lager uit dan eerder geraamd. Daarnaast hebben de aandeelhouders van de Wereldbank – waaronder Nederland – tijdens de Voorjaarsvergadering in april 2018 politieke steun uitgesproken voor de kapitaalverhoging voor de Wereldbankonderdelen International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) en International Financial Corporation (IFC), om zo de financiële capaciteit van de Wereldbankgroep te vergroten⁵. Officiële goedkeuring is later dit jaar voorzien via ondertekening van resoluties door de gouverneurs. Nederland zal vervolgens in 2019 naar verwachting de verplichting voor de eventuele deelname aan de kapitaalverhoging formeel aan de bank afgeven. Hiervoor wordt nu budgettaire voorziening getroffen.

AIB (Asian Infrastructure Investment Bank) (– € 4,7 mln.)

Voor 2018 is wegens de Nederlandse deelname aan de AIB een kapitaalstorting geraamd. Deze kapitaalstorting in 2018 is een tranche van USD 41,26 mln. Op basis van de CEP-wisselkoersraming 2018 van het CPB van maart 2018 wordt de kapitaalstorting bijgesteld.

Ontvangsten (+ € 0,5 mln.)

Ontvangsten IFI's (Internationale Financiële Instellingen) (+ € 4,0 mln.)

Er is sprake van een bijstelling van de geraamde ontvangsten voor de deelname aan de IFI's. Door deze bijstelling worden de geraamde ontvangsten in lijn gebracht met de gerealiseerde ontvangsten uit de afgelopen jaren. De stelposten worden daartoe voor 2018 en 2019 met

⁵ Kamerbrief «Verslag Voorjaarsvergadering Wereldbankgroep 2018», 22 mei 2018

€ 4,0 mln. naar boven bijgesteld en vanaf 2020 met structureel € 2,0 mln. naar boven bijgesteld.

Renteontvangsten lening Griekenland (– € 3,5 mln.)

Door een lagere rente dan tijdens het opstellen van de begroting werd geraamd, zullen de ontvangsten op de bilaterale leningen aan Griekenland lager uitvallen.

Artikel 5 Exportkredietverzekering, garanties- en investeringsverzekeringen

Tabel 11: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 5 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supplettoire begroting (4)	Stand 1ste supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	10.012.742	0	10.012.742	0	10.012.742	0	0	0	0
<i>Waarvan garantieverplichtingen:</i>									
– Exportkredietverzekeringen	10.000.000	0	10.000.000	0	10.000.000	0	0	0	0
Uitgaven	75.442	0	75.442	0	75.442	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>				
Garanties	62.700	0	62.700	0	62.700	0	0	0	0
– Schade-uitkering ekv	62.700	0	62.700	0	62.700	0	0	0	0
– Schade-uitkering investeringsverzekeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Dotatie begrotingsreserve ekv	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Schade-uitkering Seno-Gom	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	12.687	0	12.687	0	12.687	0	0	0	0
– Kostenvergoeding Atradius DSB	12.687	0	12.687	0	12.687	0	0	0	0
Overige	55	0	55	0	55	0	0	0	0
– Overige uitgaven	55	0	55	0	55	0	0	0	0
Ontvangsten	280.422	0	280.422	0	280.422	0	0	0	0
Garanties	280.422	0	280.422	0	280.422	0	0	0	0
– Premies EKV	91.250	0	91.250	0	91.250	0	0	0	0
– Schaderestituties EKV	189.172	0	189.172	0	189.172	0	0	0	0
– Onttrekking begrotingsreserve Seno-Gom	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Schaderestituties Seno-Gom	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten (+ € 0,0 mln.)

Artikel 6 BTW-compensatiefonds

Tabel 12: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 6 (Eerste suppletore begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste suppletore begroting (4)	Stand 1ste suppletore begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	3.010.252	0	3.010.252	3.160	3.013.412	0	0	0	0
Uitgaven	3.010.252	0	3.010.252	3.160	3.013.412	0	0	0	0
Waarvan juridisch verplicht	100%		100%		100%				
Bijdrage aan medeoverheden	3.010.252	0	3.010.252	3.160	3.013.412	0	0	0	0
– Waarvan bijdragen aan gemeenten en kaderwetgebieden	2.618.706	0	2.618.706	1.484	2.620.190	0	0	0	0
– Waarvan bijdragen aan provincies	391.546	0	391.546	1.676	393.222	0	0	0	0
Ontvangsten	3.010.252	0	3.010.252	3.160	3.013.412	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten (+ € 3,2 mln.)

2.3 De niet-beleidsartikelen

Artikel 8 Centraal apparaat

Tabel 13: Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 8 (Eerste suppletore begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste suppletore begroting (4)	Stand 1ste suppletore begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	233.707	0	233.707	2.457	236.164	2.450	2.217	2.157	2.152
Uitgaven	233.707	0	233.707	2.457	236.164	2.450	2.217	2.157	2.152
Personeel Kerndepartement	159.158	0	159.158	1.719	160.877	1.145	1.212	1.413	1.514
– Eigen personeel	150.344	0	150.344	1.655	151.999	1.412	1.479	1.680	1.781
– Inhuur externen	8.075	0	8.075	48	8.123	0	0	0	0
– Overig personeel	739	0	739	16	755	– 267	– 267	– 267	– 267
Materieel Kerndepartement	74.549	0	74.549	738	75.287	1.305	1.005	744	638
– Waarvan ICT	8.616	0	8.616	700	9.316	700	450	450	450
– Waarvan bijdrage aan SSO's	37.348	0	37.348	0	37.348	0	0	0	0
– Waarvan overig materieel	28.585	0	28.585	38	28.623	605	555	294	188
Ontvangsten	53.355	0	53.355	186	53.541	186	186	186	186

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven (+ € 2,5 mln.)

Ontvangsten (+ € 0,2 mln.)

Artikel 10 Nominaal en onvoorzien

Tabel 14: Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 10 (Eerste suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste suppletoire begroting (4)	Stand 1ste suppletoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	37.705	0	37.705	- 45.894	- 8.189	90.176	68.804	65.696	67.268
Uitgaven	97.019	0	97.019	- 45.894	51.125	90.176	68.804	65.696	67.268
- Programma onvoorzien	5.257	0	5.257	- 51.978	- 46.721	38.420	30.090	30.161	30.161
- Apparaat onvoorzien	70.432	0	70.432	- 45.169	25.263	3.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
- Loonbijstelling	21.330	0	21.330	36.532	57.862	34.806	35.077	32.051	33.503
- Prijsbijstelling	0	0	0	14.721	14.721	13.950	13.637	13.484	13.604
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven (- € 45,9 mln.)

Programma onvoorzien (- € 52,0 mln.)

De mutatie wordt hoofdzakelijk verklaard door:

1. Er zijn gereserveerde middelen van artikel 10 overgemaakt aan artikel 1 Belastingen voor Switch, RVU-heffingen en premies (zie toelichting bij artikel 1 – personele uitgaven) (- € 59,3 mln.).
2. Op artikel 10 wordt budget gereserveerd voor de uitvoeringskosten van fiscale maatregelen. Dit budget wordt gefinancierd uit ruimte op de Herijking Investeringsagenda (HIA)-middelen op de Aanvullende Post (AP). Cumulatief meerjarig gaat het om + € 135,0 mln. waarvan + € 15 miljoen in 2018.
3. Er wordt € 10,0 mln. budget van 2018 naar 2019 geschoven. Grotendeels is dit te verklaren doordat het budget voor het opstarten van InvestNL deels nodig is in 2019.

Apparaat onvoorzien (- € 45,2 mln.)

Deze mutatie wordt hoofdzakelijk verklaard door:

1. Bijdrage van - € 60,0 mln. aan de Rijksbrede problematiek onder het uitgavenplafond.
2. De Eindejaarsmarge 2017 is uitgedeeld (+ € 32,8 mln.).
3. Een deel van de eindejaarsmarge 2017 (- € 18,0 mln.) wordt doorgeschoven om meerjarige problematiek binnen de begroting van het Ministerie van Financiën op te kunnen lossen.

Loonbijstelling (+ € 36,5 mln.)

Deze mutatie wordt hoofdzakelijk verklaard door:

1. Het kabinet heeft in 2017 compenserende loonruimte beschikbaar gesteld vanwege het CAO akkoord 2017 (- € 20,8 mln.). Deze middelen staan gereserveerd op artikel 10 en worden structureel overgeheveld naar artikel 1 – Belastingen (- € 19,3 mln.) en artikel 8 – Centraal apparaat (- € 1,5 mln.).
2. De loonbijstelling tranche 2018 is toegevoegd aan de departementale begrotingen (+ € 57,4 mln.).

Prijbijstelling (+ € 14,7 mln.)

De prijbijstelling tranche 2018 wordt toegevoegd aan de departementale begrotingen (+ € 14,7 mln.).

2.4 De beleidsartikelen (Nationale Schuld)

Artikel 11 – Financiering Staatsschuld

Tabel 15: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 11 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000.000)

	Stand ontwerpbegroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supplettoire begroting (4)	Stand 1ste supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	46.566	79	46.645	- 1.536	45.110	- 533	- 160	- 181	- 518
Waarvan garantieverplichtingen									
Uitgaven	46.566	79	46.645	- 1.536	45.110	- 533	- 160	- 181	- 518
Waarvan juridisch verplicht	100%		100%		100%				
Rente	6.366	79	6.445	- 152	6.293	- 122	- 159	- 181	- 517
- Rentelasten vaste schuld	6.366	79	6.445	- 152	6.293	- 122	- 144	- 235	- 690
- Rentelasten vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	- 15	54	173
- Uitgaven voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Rente derivaten kort	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	40.181	0	40.181	- 1.381	38.800	- 411	- 1	0	- 1
- Aflossing vaste schuld	40.181	0	40.181	- 1.381	38.800	- 411	- 1	0	- 1
- Mutatie vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oprachten	19	0	19	- 3	17	0	0	0	0
- Overige kosten	19	0	19	- 3	17	0	0	0	0
Ontvangsten	35.569	2.753	38.322	- 2.124	36.198	- 1.354	- 278	1.393	674
Rente	1.787	- 16	1.771	475	2.246	4	- 50	- 3	- 71
- Rentebaten vaste schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Rentebaten vlottende schuld	253	- 16	237	104	341	117	0	0	0
- Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Rentebaten derivaten lang	1.534	0	1.534	- 109	1.425	- 113	- 50	- 3	- 71
- Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0	480	480	0	0	0	0
Leningen	33.782	2.769	36.551	- 2.599	33.952	- 1.358	- 228	1.396	745
- Uitgifte vaste schuld	33.782	2.769	36.551	- 10.551	26.000	- 1.358	- 228	1.396	745
- Mutatie vlottende schuld	0	0	0	7.952	7.952	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven (- € 1,5 mld.)

Rentelasten vaste schuld (- € 152,0 mln.)

De raming van de rentelasten vaste schuld wijzigt met name als gevolg van de gerealiseerde rentes op nieuw uitgegeven schuld en de bijgestelde financieringsbehoefte.

Aflossen vaste schuld (– € 1,4 mld.)

De aflossingen op de vaste schuld worden bepaald door de uitgifte van leningen in het verleden en zijn afhankelijk van de looptijd van de diverse uitgiftes. De afname van de aflossingen vaste schuld is het gevolg van vervroegde aflossingen van schuld met een aflosdatum in 2018 die eind 2017 hebben plaatsgevonden.

Ontvangsten (– € 2,1 mld.)

Rentebaten vlottende schuld (+ € 104,0 mln.)

De verwachte rentebaten op vlottende schuld zijn toegenomen als gevolg van het gewijzigde rentepercentage voor kortlopende schuld. Omdat de rente op kortlopende schuld negatief is, en het verwachte rentepercentage verder negatief is geworden, leidt dit tot meer rentebaten op de vlottende schuld.

Rentebaten derivaten lang (– € 109,0 mln.)

De verwachte rentebaten op de langlopende renteswaps zijn afgenomen als gevolg van het voortijdig beëindigen van deze derivaten.

Voortijdige beëindiging derivaten (+ € 480,0 mln.)

Het voortijdig beëindigen van rentederivaten leidt tot eenmalige ontvangsten. Het betreft de contant gemaakte waarde van de rentebaten die anders in de komende jaren zouden zijn ontvangen. Deze rentebaten zijn nu in één keer binnengekomen.

Uitgifte vaste schuld (– € 10,6 mld.)

De raming voor de uitgifte van vaste schuld wijzigt als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2018 dat in december 2017 is gepubliceerd (– € 9,9 mld.) en als gevolg van de vervroegde aflossingen van schuld (– € 0,7 mld.).

Mutatie vlottende schuld (+ € 8,0 mld.)

De mutatie vlottende schuld wijzigt met name als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2018 waar een verschuiving heeft plaatsgevonden van lange naar korte financiering. Daarnaast is de mutatie vlottende schuld gewijzigd als gevolg van vervroegde aflossingen en wijziging van de financieringsbehoefte in 2018.

Artikel 12 – Kasbeheer

Tabel 16: Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 12 (Eerste supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000.000)

	Stand ontwerp-begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amendementen (2)	Vastgestelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supplettoire begroting (4)	Stand 1ste supplettoire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
Verplichtingen	1.532	0	1.532	0	1.532	– 14	– 59	394	– 1.309
Uitgaven	1.532	0	1.532	0	1.532	– 14	– 59	394	– 1.309
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>				
Rente	32	0	32	0	32	– 14	– 59	– 112	– 46

	Stand ontwerp- begroting (1)	Mutaties via NvW, ISB, motie en amende- menten (2)	Vastge- stelde begroting t (3)=(1+2)	Mutaties 1ste supple- toire begroting (4)	Stand 1ste supple- toire begroting (5)=(3+4)	Mutaties 2019	Mutaties 2020	Mutaties 2021	Mutaties 2022
- Rentelasten	32	0	32	0	32	- 14	- 59	- 112	- 46
- Uitgaven bij voortijdige beëindiging (hoofdsom)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	1.500	0	1.500	0	1.500	0	0	0	0
- Verstrekte leningen	1.500	0	1.500	0	1.500	0	0	0	0
Mutaties in rekening- courant en deposito's	0	0	0	0	0	0	0	506	- 1.262
- Agentschappen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- RWT's en derden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Sociale fondsen	0	0	0	0	0	0	0	506	- 1.262
- Decentrale Overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	10.641	881	11.522	- 887	10.635	- 1.143	71	- 57	- 63
Rente	171	2	174	- 58	115	- 30	- 32	- 39	- 25
- Rentebaten	171	2	174	- 58	115	- 30	- 32	- 39	- 25
- Ontvangsten bij voortijdige beëindiging	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	1.031	0	1.031	212	1.244	- 20	- 10	- 18	- 37
- Ontvangen aflossingen	1.031	0	1.031	212	1.244	- 20	- 10	- 18	- 37
Mutaties in rekening- courant en deposito's	9.438	878	10.317	- 1.041	9.276	- 1.092	113	0	0
- Agentschappen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- RWT's en derden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Sociale fondsen	8.338	878	9.217	- 1.041	8.176	- 1.092	113	0	0
- Decentrale Overheden	1.100	0	1.100	0	1.100	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven (€ 0 mln.)

Ontvangsten (- € 0,9 mld.)

Rentebaten (- € 58,3 mln.)

De raming voor rentebaten kasbeheer is aangepast als gevolg van een wijziging van de rentepercentages van het CPB waarmee de ramingen worden opgesteld en veranderingen bij de aangehouden middelen.

Ontvangsten aflossingen (+ € 212,4 mln.)

Op basis van de actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, hoger zullen uitkomen dan eerder geraamd.

Sociale fondsen (- € 1,0 mld.)

De inleg van de sociale fondsen is gewijzigd als gevolg van mutaties in de premieontvangsten en de premiegefinancierde uitgaven. Het tekort bij de sociale fondsen zal naar verwachting nog steeds afnemen, maar met - € 1,0 mld. minder dan eerder geraamd.